

Vastaanottaja: Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Lausunto luonnoksista valtioneuvoston asetuksiksi koskien suunnittelu- ja työnjohtotehtäviä sekä ympäristöministeriön asetuksiksi koskien suunnitelmia ja rakentamisen viranomaisvalvontaa

Yleisellä tasolla voidaan todeta, että asetusluonnokset ovat johdonmukaisia ja toimivia, mutta yksinään eivät nykyisessä muodossaan ole riittävän selkeitä ja yksityiskohtaisia selkeyttääkseen ja yhdenmukaistaakseen MRL:n määräyksiä. Mikäli asetukset jätetään nykyiseen tarkkuuteen, niiden tueksi **laadittavien ohjeiden tulee olla laajuudeltaan ja tarkkuudeltaan riittäviä ja niiden tulee astua voimaan asetusten kanssa samanaikaisesti.**

Säädösten ja ohjeiden on oltava niin yksikäsitteisiä, että niiden tulkinta on ainakin pääsääntöisesti henkilöstä riippumatonta ja ennakoitavissa olevaa. **Kaikki vaatavuusluokat on siksi määritettävä kriittisten tekijöiden osalta myös numeroita ja SI-järjestelmän mukaisia yksiköitä käyttäen, joko asetuksessa tai erillisessä ohjeessa.** Lisäksi tarvitaan ohjetasolla myös tarkempi määrittely eri vaatavuusluokkiin kuuluvan ”soveltuvan tutkinnon” oppimääristä.

Erityisen tarkasti on määriteltävä poikkeuksellisen vaativan ja vaativan raja. Rajojen lähellä niitä tulkitsevilla **rakennusvalvonnalla on kuitenkin oltava oikeus määrätä kohde ylempään vaatavuusluokkaan.** Asetuksissa vaatavuusluokat tulee esittää loogisessa järjestyksessä vaativimmasta vähiten vaativaan.

Suunnittelutehtävän vaatuvuutta ja suunnittelijan pätevyyttä kuvaavat kirjainyhdistelmät AA, A, B ja C ovat juurtuneet käytäntöön vuoden 2002 jälkeen. Luokitus on toiminut hyvin, joten vastaavaa tarvitaan myös jatkossa. **Jos kirjainyhdistelmien käyttöä jatketaan samanlaisena esim. ohjetasolla, on estettävä sen sekaantuminen vanhaan järjestelmään.**

Kunnioitavasti,
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry



Helena Soimakallio
toimitusjohtaja



Teemu Vehmaskoski
johtaja

YKSITYISKOHTAISET KOMMENTIT ASETUSLUONNOKSIIN

VALTIONEUVOSTON ASETUS MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSASETUKSEN MUUTTAMISESTA Luonnos 17.4.2014

48 § Pääsuunnittelijan tehtävät

Yleisesti on todettava, että pääsuunnittelijan rooli ja vastuut on määritetty 48 pykälässä huomattavasti nykykäytäntöä laajemmaksi. Pääsuunnittelijalla yksinään ei ole tosiasiallista mahdollisuutta hoitaa riittävän asiantuntevasti kaikkia 48 pykälässä määritettyjä tehtäviä.

Pääsuunnittelijan tehtävänä on huolehtia

2) suunnittelijoiden vastuunjaosta ja yhteistyöstä sekä suunnittelun yhteensovittamisesta;

Pääsuunnittelijan rooli on tässä liian korostettu. Suunnittelijoiden vastuunjaosta päättäminen on rakennushankkeeseen ryhtyvän tai hänen edustajansa, esim. rakennuttajakonsultin tehtävä. Pääsuunnittelijalla ei ole mahdollisuutta huolehtia ko. asiasta, koska muut suunnittelijat valitaan joko samanaikaisesti tai tilaaja määrittelee vastuiden jaon pääsuunnittelijaa kuuntelematta.

Esimerkki: pääsuunnittelijan tehtävä ei varmasti ole huolehtia siitä, tekeekö kohteen salaojasuunnitelmat geosuunnittelija vai rakennesuunnittelija.

Kohta 2 olisi kirjoitettava muotoon jossa pääsuunnittelijan tulee varmistaa, että muut suunnittelijat ovat keskenään tarkastaneet vastuiden jaon aukottomuuden

Korjausehdotus:

2) suunnittelun vastuunjaon aukottomuudesta sekä suunnittelun yhteensovittamisesta yhteistyössä rakennushankkeeseen ryhtyvän ja muiden suunnittelijoiden kanssa

3) yhteistyössä rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa hankkeeseen laadittavan suunnittelu-aikataulun ja laadittavien suunnitelmien riittävydestä;

Pääsuunnittelijan rooli on tässä liian korostettu. Suunnittelu-aikataulun laatimisessa rakennushankkeeseen ryhtyvän on määritettävä suunnittelu-aikataulu yhteistyössä pääsuunnittelijan, erityissuunnittelijoiden ja toteuttajien kanssa. Yksinään pääsuun-

nittelijalla ei ole tarvittavaa tietoa kaikista toteutuksen ja erityissuunnitelmien keskinäisistä riippuvuuksista.

Korjausehdotus:

3) yhteistyössä rakennushankkeeseen ryhtyvän, **muiden suunnittelijoiden sekä toteuttajien** kanssa hankkeeseen laadittavan suunnitteluaiakataulun ja laadittavien suunnitelmien riittävydestä

**VALTIONEUVOSTON ASETUS RAKENTAMISEN SUUNNITTELUKRITEERIVÄRTÄVIEN
VAATIVUUSLUOKKIEN MÄÄRÄYTYMISESTÄ
Luonnos 17.4.2014****3 luku, Kantavien rakenteiden suunnittelu**

Kolmannessa luvussa esitetty suunnittelutehtävien vaativuusluokittelu on sellaisenaan liian epämääräinen. Esitetyt luokittelukriteerit ovat tulkinnanvaraisia ja sellaisenaan käytettynä ne johtaisivat erilaisiin tulkintoihin.

Kantavien rakenteiden suunnittelutehtävien vaativuutta ei voida luokitella pelkillä adjektiiveilla kuten "suurehko, pienehkö, poikkeuksellisen vaativa". Jatkossakin vaativuuden luokitteluperusteiden tulee perustua sekä yleisiin luokitteluperusteisiin että materiaali-kohtaisiin luokitteluperusteisiin.

Yleiset luokitteluperusteet: Luokitteluperusteina tulee jatkossakin käyttää numeroilla ja SI-järjestelmän mukaisilla yksiköillä mitattavissa olevaa rakennuksen korkeutta, jännemittaa tai suurta käyttäjämäärää.

Materiaalikohtaiset luokitteluperusteet: Luokitteluperusteina tulee jatkossakin käyttää rakennuksen korkeutta/kerrosmäärää, jännemittaa, materiaalilujuutta, valmistustapaa ja muita materiaali-kohtaista vaativuutta osoittavia erityispiirteitä.

Vaativuusluokat tulee esittää loogisessa järjestyksessä vaativimmasta vähiten vaativaan.

9 § Poikkeuksellisen vaativa kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä

Asetuksessa voidaan tarkentaa poikkeuksellisen luokan vaatimuksia esimerkeillä. Niitä voivat olla esimerkiksi:



- yli 12-kerroksinen rakennus (betoni- ja teräsrakenne)
- yli 5 metriä vedenpainetta
- sisäilma pakkasen puolella (IV ja RF)
- jatkuva jännitetty rakenne.

6 § Vaativa kantavien rakenteiden suunnittelutehtävä

Vaativa luokka kasvaa nykyistä suuremmaksi samalla kun uuden, poikkeuksellisen vaativaan luokkaan kuuluvien kohteiden määrä pienenee. Toisaalta raja tavanomaiseen vaativuusluokkaan nähden lienee suunnilleen entisellään, mutta se tulisi määritellä tarkemmin.

Vaativaan luokkaan kuuluu jatkossa suuri joukko hyvinkin vaativia rakenteita (esim. jännitettyjen rakenteiden suunnittelu, korkeat rakennukset), jotka tällä hetkellä kuuluvat RakMk A2:n mukaiseen AA-luokkaan. Rakennesuunnittelijan kelpoisuuden arvioinnissa ei vaativan luokan perustasolla ole näihin suunnittelutehtäviin välttämättä riittäviä edellytyksiä, joko jännitettyihin rakenteisiin liittyvän koulutuksen puutteen tai kokemuksen puutteen takia.

Tästä seuraa, että kelpoisuuden arvioinnissa tulee kokemuksen, referenssien ja koulutuksen hankekohtainen selvittäminen entistä tärkeämmäksi. Tämä lisää rakennusvalvontaviranomaisen työtä. Käytännön arviointia voisi helpottaa vaativan luokan jako kahteen, esim. FISE:n toimesta tai viranomaisohjeessa. Toisaalta rajojen lähellä mahdollisesti tapahtuvan vääränlaisen optimoinnin estämiseksi niitä tulkitsevilla rakennusvalvonnalla on halutessaan oltava oikeus määrätä kohde ylempään vaativuusluokkaan.

5 luku, Rakennusfysikaalinen suunnittelu

Rakennusfysikaalinen suunnittelu ja korjausvaurion suunnittelu

Rakennusfysikaalisen suunnittelun alla on vahvasti esitetty akustiikkaa. Nämä olisi järkevää tässä yhteydessä eriyttää eri osa-alueiksi.

Rakennusfysiikan keskeisiä tehtäviä korjauskohteissa on haitta-aineiden hallintaratkaisut. Tätä ei ole luonnostekstissä mainittu näkökulmana.

Rakennusfysikaalisen suunnittelun, eikä myöskään kosteusvaurioiden korjaussuunnittelun (8 luku) kohdalla, ole riittävän selkeästi tuotu esille talotekniikka- tai energiasuunnitteluun liittyviä yhteensovittamisen tarpeita ja vaatimuksia.



Kosteusvauriokorjaussuunnittelussa ei ilmene laskennallisen mallinnuksen tarve ollenkaan. Vaativissa tapauksissa joudutaan toimimaan korjattavan kohteen armoilla hyvin epäedullisten rakennetyyppien kanssa, joissa laskennallinen mallinnus on usein hyvin tarpeellista.

12 § Poikkeuksellisen vaativa pohjarakenteiden suunnittelutehtävä

Pohjarakenteiden suunnittelutehtävä on poikkeuksellisen vaativa, jos:

1) pohja- ja kuormitusolosuhteet sekä maaperän rakennettavuus ovat vaikeita;

Samanlainen kuvaus on esitetty tavanomaisen suunnittelutehtävän kuvauksessa. Tulisi olla

Korjausehdotus:

*1) pohja- ja kuormitusolosuhteet sekä maaperän rakennettavuus ovat **poikkeuksellisen vaikeita**;*

Lisäksi

2) rakennuksessa on pohjavedenpinnan tai naapurirakennuksen perustusten alapuolelle ulottuvia tiloja tai rakennus sijoittuu pääosin maan alle;

Vähäisessä määrin pohjaveden pinnan alle ulottuvat tilat ovat varsin yleisiä (esim. hissi-kuilut), eikä suunnittelu aina ole poikkeuksellisen vaativaa. Tulisi olla esimerkiksi

Korjausehdotus:

*2) rakennuksessa on **merkittävässä määrin** pohjavedenpinnan tai naapurirakennuksen perustusten alapuolelle ulottuvia tiloja tai rakennus sijoittuu pääosin maan alle;*

VALTIONEUVOSTON ASETUS RAKENTAMISEN TYÖNJOHTOTEHTÄVIEN VAATIVUUSLUOKKIEN MÄÄRÄYTYMISESTÄ Luonnos 17.4.2014

Työnjohtotehtävien vaativan ja tavanomaisen luokan välinen raja on määriteltävä tarkemmin. Ei saa syntyä tilannetta, jossa 4-kerroksisen rakennuksen työnjohtajina toimivilla on vain ”muuten osoitetut vastaavat tiedot (MRL §122c)”.



Nykyisen RakMK A1:n kohdan 4.4.2 mukaan vastaava työnjohtaja vastaa myös siitä, että erityisalojen työnjohtajat ovat päteviä. Tämä vaatimus tulee säilyttää, koska se ei kuulu kenellekään muulle. Rakennusvalvonta ei, poikkeustapauksia lukuun ottamatta, tarkista näiden työnjohtajien pätevyyttä.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUS RAKENTAMISTA KOSKEVISTA SUUNNITELMISTA JA SELVITYKSISTÄ Luonnos 17.4.2014

Luvussa 2 on esitetty laajasti rakennussuunnitelmien (ARK) sisältöä.

Sen sijaan luvun 4 pykälässä 11 esitetty Rakennepiirustusten ja rakennelaskelmien sisältö on ehdotuksessa liian suppea, ylimalkainen ja puutteellinen. Asetuksessa esitetyillä riittävän täsmällisillä vaatimuksilla lainsäätäjä voi esittää olennaiset vaatimukset rakennepiirustuksille ja -laskelmille. Tämän jälkeen myös rakennusvalvontaviranomainen voi vaatia yksittäisen hankkeen rakennelaskelmilta ja rakennesuunnitelmilta riittävää tasoa, mikä auttaisi rakentamisen turvallisuuden säilyttämisessä edes nykytasolla.

Jos vaatimuksia ei asetuksessa esitetä, se mahdollistaa laadultaan huonon rakennesuunnittelun, mikä edelleen heikentää rakenteellista turvallisuutta ja pahimmillaan lisää onnettomuusriskejä.

10 § Rakennuksen kunnosta laaditun selvityksen sisältö

1) *rakennuksen kantavuus ja vakaus* -- pitäisi olla:

Korjausehdotus:

1) rakenteiden kantavuus ja rakennuksen vakaus.

11 § Rakennepiirustusten ja rakennelaskelmien sisältö

Korjausehdotus:

Rakennepiirustuksiin ja rakennelaskelmiin on sisällyttävä tieto suunnittelussa käytetyistä kuormituksista, kantavien rakenteiden lujuudesta ja vakaudesta sekä rakenteiden mitoista.

